

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	Бакалавр
Кафедра	Живопису	Рік навчання	3
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Вибіркова
Спеціальність	023 образотворче мистецтво	Семестри	6
ЖИВОПИС У МАЙСТЕРНІ СЮЖЕТНО-ТЕМАТИЧНОЇ КАРТИНИ Семестр 6. курс 3 курс СЖ2023 (с-т майстерня) січень – травень 2026 р.			
Викладач	Вінтаєв Ю.М. професор		
E-mail	vintaeva58@gmail.com		
Заняття	За розкладом (он-лайн)		
Консультації	Он-лайн (в Google meet, спільна група курсу в telegram, e-mail)		
Адреса	поверх 2, корпус 1, вул. Мистецтв 8		
Телефон	(057) 706-02-81 (кафедра)		

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття та консультації з викладачем відбуваються згідно розкладу у визначені дні та години у дистанційному на платформі Google meet . Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування як електронною поштою, так і за допомогою месенджера Telegram . У разі необхідності додаткової консультації, фото робіт студентів можуть бути надіслані на пошту викладача та в Telegram.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Живопис у майстерні сюжетно-тематичної картини» є певний обсяг знань з композиції, рисунку, живопису, прийомів роботи з натури, вміння пошуку та вивчення аналогів.

Здобувач отримує повну підтримку в практичній роботі при опрацюванні матеріалу.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Показ робіт із методичного фонду. Ознайомлення студентів з електронними версіями матеріалу з дисципліни «Живопис у майстерні сюжетно-тематичної картини» та застосування додаткової літератури з дисципліни та методичні наочні матеріали :

- Ковальова М., Федюк Є. Портретні постановки студентів 1950-х – 1980-х років з фондів Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Випуск № 42. Дрогобич, 2021. С. 116 – 128. http://www.aphn-journal.in.ua/archive/42_2021/part_1/42-1_2021.pdf

- Ковальова М.М., Мельнічук Л.Д., Догадайло Д.М. Харківська пейзажна школа. Валерій Шматько. Український мистецтвознавчий дискурс. 2022. № 5. С. 47 – 53. <http://uad-jrnl.nau.in.ua/index.php/uad/article/view/64>
- Ковальова. М. М., Нестерова Є. О. Особливості пленерної практики в Харківському художньо-промисловому інституті (ХХПІ) в 1950–1970-х роках. Український мистецтвознавчий дискурс. 2024. № 2. С. 97–105. <https://doi.org/10.32782/uad.2024.2.11>

Методичний наочний посібник з живопису «Пленерний етюд. (З творчого досвіду)». 76 фото авторських етюдів (пол. олія) 2005р. та наочні матеріали - приклади завдань, презентації за темами курсу у спільному телеграм каналі.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Виконання завдань з дисципліни «Живопис у майстерні сюжетно-тематичної картини» студентами 3-го курсу спеціалізації «Образотворче мистецтво» потребує наступні матеріали: папір, полотно, картон 40x50, 50x60, 60x80, 70x90 та ін., олівець, вугілля, пензлі, палітра, олійні фарби.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Живопис у майстерні сюжетно-тематичної картини» є оволодіння високою образотворчою художньою культурою, системою засобів вираження художнього образу в сюжеті, що відповідатиме направленню творчої майстерні у вищій художній школи, задля здатності здобувачів вирішувати складні творчі питання на основі пізнання дійсності.

Завдання дисципліни полягає в опануванні вивчення пластики фігури, її місця розташування у просторі повітряного середовища. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати:

- закономірності побудови тонально-живописного композиційного рішення;
- закономірності використання технічних можливостей олійних фарб у загальній колористичній побудові;
- закономірності пошуку основної світлої та колірної провідної плями як композиційно-живописного вузла в роботі;
- закономірності передачі живописними засобами ступеню матеріальності у головному та другорядному на картинній площині;
- засоби узагальнення та підпорядкування елементів загальному рішенню;
- закономірності використання живописних матеріалів, технік і технологій у трактовці натури.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ навчання дисципліни

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 13. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно- просторового та візуального середовища.

СК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 7. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ПРН 17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ «Живопис у майстерні сюжетно-тематичної картини»

«Живопис у майстерні сюжетно-тематичної картини» – одна з профільних дисциплін вибіркового циклу професійної підготовки художника-живописця. Специфіка творчої майстерні пов'язана з жанрами станкової картини. Тому головним принципом у процесі навчання живопису у майстерні сюжетно-тематичної картини є напрацювання певного натурного досвіду, що дасть змогу створювати пластичність у фігурах людей в кольоротональних співвідношеннях та пошуку їх виразних особливостей.

6 семестр містить: 2 МОДУЛІ, 4 завдання за темою:

«Живопис оголеної напівпостаті людини з драпіруванням. Пленерні етюди пейзажу і натюрморту. Моделювання форми світлотональними і кольоровими плямами».

Змістовний МОДУЛЬ 1 містить 2 практичних завдання :

Завдання 1. «Етюди кінцівок постаті людини» (кистей рук, стоп ніг). Практичне завдання на анатомічну побудову засобами живопису.

Завдання 2. «Етюди оголеної напівпостаті людини».

Змістовний МОДУЛЬ 2 містить 2 практичних завдання :

Завдання 1. «Пленерні етюди пейзажу і натюрморту».

Завдання 2. Екзаменаційне завдання – «Живопис оголеної напівпостаті людини на тлі декоративних драпірувань».

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Метод повідомлення нових знань — практична робота в процесі виконання серії завдань. Основна форма вивчення курсу — практичні завдання.

Мета запропонованих завдань — є оволодіння високою образотворчою художньою культурою, системою засобів вираження художнього образу в сюжеті, що відповідатиме направленню творчої майстерні у вищій художній школи, задля здатності здобувачів вирішувати складні творчі питання на основі пізнання дійсності. Основними дидактичними принципами, покладеними в основу викладання дисципліни є:

- навчання на високому рівні труднощів;
- швидкий темп вивчення навчального матеріалу;
- усвідомлення матеріалу через проживання (активні форми навчання);
- систематична робота над особистісним розвитком студентів.

За термін навчання здобувачі повинні працювати з поставленою задачею керівником, але без прямих рекомендацій. Роль викладача є більш за все консультативною.

Розвиток у процесі навчання здійснюється не тільки змістом навчального матеріалу, але й особистістю викладача і стилем спілкування зі студентами.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

- Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі перегляду.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)		Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A+	98–100	задовільно	64–74	D
			A	95–97		60–63	E
			A-	90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F	
	75–81	C					

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі найновіших досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими освітніми потребами (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з адміністрацією та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, студент має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а також практичною роботою. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими студентами не передбачені. Відсутність практичних завдань на поточних переглядах безпосередньо впливає на зниження підсумкової оцінки.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю визначено плагіат – тобто суттєве запозичення або копіювання в практичній роботі чужих матеріалів, студент не отримає бали за тему. Він зобов'язаний її переробити, в цьому випадку нараховується лише 50% від максимальної кількості балів за цю частину. Якщо факт академічної недоброчесності зафіксований на екзаменаційному перегляді — студент максимально отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0–40
2	Поточний контроль	0–60
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
А+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу, проявив креативне мислення при виконанні завдань, логічно обґрунтував послідовність виконання необхідних завдань, професійно виконав усі етапи завдання, додатково брав участь у міжнародних або всеукраїнських конкурсах, виставках, фестивалях (отримав відзнаку).
А	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Практична подача акуратна, без помилок. Показав відмінні результати під час поточного контролю.
А-	16	36	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, продемонстрував якісний рівень знань та вмій під час поточного контролю, творчо та якісно виконав усі поставлені завдання.

B	12–15	32–35	Студент добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно виконав усі поставлені задачі, творчо підійшов до виконання практичних завдань, але при цьому робота має незначні недоліки.
C	8–11	22–31	Студент в цілому добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно та якісно виконав більшість поставлених завдань, але виконана робота має суттєві недоліки (відсутність творчого підходу тощо).
D	4–7	10–21	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи тощо).
E	1–3	1–9	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, не впорався з головними задачами дисципліни, практична робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи, значна кількість суттєвих помилок при виконанні завдання, пропуски занять без поважних причин тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
За розкладом	1.1.Завдання 1. «Етюди кінцівок постаті людини» орнаментом на одязі). З'ясування можливостей орнаменту у живописному творі.	практичні	етюди-пошуки	5	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Графічне і кольоротональне рішення натури	10	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	8	Поточний перегляд	
За розкладом	1.2. Завдання 2. «Етюди оголеної напівпостаті людини».	практичні	етюди-пошуки	3	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Графічне рішення натури	2	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Рішення колірнотональне	12	Поточний перегляд	

За розкладом		практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	5	Поточний перегляд	
За розкладом	2.1. Завдання 1. «Пленерні етюди пейзажу і натюрморту».	практичні	етюди-пошуки	3	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Рішення колірно-тональне	14	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	5	Поточний перегляд	
За розкладом	2.2. Завдання 2. «Живопис оголеної напівпостаті людини на тлі декоративних драпірувань».	практичні	етюди-пошуки	3	Поточний перегляд	Екзамен аційне завдання
За розкладом		практичні	Графічне рішення натури	2	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Рішення колірно-тональне	10	Поточний перегляд	
За розкладом		практичні	Завершальний етап з проробкою деталей	8	Поточний перегляд	

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента, та творчий підхід під час практичних занять (1-3), виставкова участь у фестивалях та конкурсах (5–8). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Іттен Й. Мистецтво кольору / Ред. О. Плаксії. Київ: ArtHuss, 2022. 96 с..
2. Марчак В. Про малярство: навчальний посібник. Львів : ФОП Стебляк О.М., 2018. 264.
3. Михайленко В. С., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти). Київ: Каравелла, 2004. 304с.
4. Сучасне мистецтво. Науковий збірник. Випуск XIV, 2018, К.: ІПСМ НАМ України, 375 с. – іл.
5. Волковський М. Колір в живописі. Київ: Видавництво В. Шевчук, 2016. 360 с
6. Кафедра живопису ХДАДМ: традиції та сучасність / Міністерство освіти і науки України; Харківська державна академія дизайну і мистецтв; Факультет образотворчого мистецтва; Упор. М.І. Деркач, В.Ю. Гальченко. Харків: ХДАДМ, 2015. 123 с.

7. Прокопович Т. А. Основи кольорознавства : навчальний посібник. Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2022. 124 с.
8. Іттен Й. Мистецтво кольору / Ред. О. Плаксії. Київ: ArtHuss, 2022. 96 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

- Дерман Л.М. Соціокультурні комунікації у дизайні ХХ-ХХІ століть / Л.М. Дерман // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: щокварт. наукове видання. – К.: Міленіум – 2014. – №3. – С. 11.
- Сучасне мистецтво. Науковий збірник. Випуск XIV. – К.: ІПСМ НАМ України, 2018. – 375 с. – іл.
- Прокопович Т. А., Каленюк О. М., Вахрамєєва Г. І. Основи кольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва :навч. посіб. Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», ФПО Покора І. О., 2019. 91 с.